

TaskForce
ouderen en arbeid

www.ouderenenarbeid.nl

...en ze
werkten
nog lang en
gelukkig
Bijlage

Projecten 2001-2003

Projecten TaskForce Ouderen en Arbeid

Het werk van de Taskforce zit erop. De inspanningen van zo'n tweeënhalf jaar hebben een rijke en gevarieerde verzameling projecten opgeleverd. Daarmee is de basis gelegd voor de aanbevelingen. Een van de winstpunten is bovendien dat de projecten zorgden voor een kennismaking met vele organisaties die het onderwerp al op de agenda hadden staan. De Taskforce heeft er op haar beurt een extra stimulans aan kunnen geven. Dit overzicht vermeldt projecten die door de Taskforce Ouderen en Arbeid zijn ondersteund met financiële middelen, in de vorm van begeleiding of deelname in stuurgroepen. Over alle projecten in dit overzicht zijn teksten of PDF-files te vinden op de website van de Taskforce, www.ouderenenarbeid.nl. Daar zullen de genoemde rapporten en verslagen te vinden zijn.

De projecten zijn onderverdeeld in categorieën:

- Infrastructuur en steunpunten
- Bewustwording en kennisuitwisseling
- Handreikingen, instrumenten en methoden
- Matching
- Kennis vergroten
- Uitwisseling buitenland
- Good practices
- Ouderen in de media
- Actief ouder worden

Infrastructuur en steunpunten

Servicepunt Arbeidsmarkt MKB - Ouderen en arbeid is een thema waar ook het MKB oog voor heeft. Zowel in het licht van leeftijdsbewust personeelsbeleid als van zelfstandig ondernemerschap. Het Servicepunt Arbeidsmarktbeleid draagt haar steentje bij. Medewerkers uit MKB-branches krijgen informatie over de vergrijzing van de arbeidsmarkt. In de vorm van een reeks presentaties, artikelen in branchebladen, persoonlijke contacten en een speciaal matchingsproject voor de modedetailhandel. Het Servicepunt, samenwerkingsverband van CWI, MKB Nederland en het ministerie van SZW, biedt organisaties naast persoonlijk advies ook een speciale website: www.servicepuntmkb.nl/ouderen

Age Unlimited - Het aandeel oudere medewerkers in de grafische sector groeit gestaag. Om daarop te anticiperen werkt het GOC-kenniscentrum aan bewustwording bij bedrijven. De ontwikkeling van verschillende managementinstrumenten helpt daarbij. Net als bijeenkomsten voor ondernemingsraden. De Taskforce nam deel aan een begeleidingscommissie. www.goc.nl en www.arbografimedia.nl

WerkWijzer - Een succesvol middel krijgt een vervolg: WerkWijzer geeft 45+'ers een extra duwtje in de rug. De resultaten van het speciale regionale steunpunt werkgelegenheid in Brabant zijn bemoedigend. Met Europese steun kunnen ook andere regio's in Nederland de formule toepassen. De Taskforce adviseerde WerkWijzer en schoof aan tijdens informatiebijeenkomsten. WerkWijzer produceerde onder andere informatieve bijeenkomsten, een gids voor 45+'ers en regionale projecten. Zie ook: www.wwijzer.nl

Seniorstart Nederland - Zelfstandig ondernemerschap blijkt een aantrekkelijk alternatief voor veel ouderen. MKB Nederland ontwikkelt in samenwerking met de stichting Wise een steunpunt voor oudere, startende ondernemers. Effectieve ondersteuning, het ontwikkelen van regionale kennisnetwerken en het uitwisselen van ervaringen is het hoofddoel. Verder zal Seniorstart Nederland de politiek en beleidsmakers wijzen op belemmeringen en drempels. Informatie via www.seniorstart.org

Bewustwording en kennisuitwisseling

Regiobijeenkomsten - De regionale en provinciale betrokkenheid is ruimschoots aanwezig. Behalve de opkomst was ook de inbreng tijdens zes regiobijeenkomsten groot. Communicatiebureau Het Kantoor organiseerde deze werkcongressen, waarbij sleutelfiguren uit alle geledingen aanwezig waren. Verschillende initiatieven en plannen zagen er het daglicht, onder toezicht van voorzitter Ed Niijpels. Onder andere de oprichting van regionale Taskforces. Een verslag is beschikbaar. Zie ook: www.ouderenenarbeid.nl

Regio's aan zet - De Taskforce vervult een ondersteunende rol in regionale initiatieven. Als makelaar, aanjager, inspirator en kennisknooppunt. Na de regionale bijeenkomsten komt er al snel een vervolg. Via provincies, regionale arbeidsmarktbeleid (RPAs), Kamers van Koophandel en regionale steunpunten. De Taskforce brengt mogelijke partners tot elkaar in de zoektocht naar passende antwoorden op vergrijzingsvragen. Op provinciaal niveau worden mogelijkheden voor samenwerking opgespoord.

Diamonds are forever - Het RPA Zuidelijk Noord-Holland brengt de gevolgen van vergrijzing in beeld. Een expertmeeting met het regionale bedrijfsleven vertaalde veelbelovende woorden naar krachtige daden. Een inventarisatie van onderzoeksinstituut SEO vormt de basis voor leeftijdsbeleid op de provinciale arbeidsmarkt. Vijftien regionale bedrijven worden uitgedaagd daarmee aan de slag te gaan. Overheidssteun en een Europese subsidie stimuleren het opbouwen van praktijkervaring. Zie ook: www.rpa-znh.nl

Rentenieren of ondernemen? - Het regionale bedrijfsleven toont zich een belangrijke leverancier van informatie. En een waardevolle denktank bovendien. In Alkmaar vraagt de Kamer van Koophandel aandacht voor de vergrijzing van de arbeidsmarkt. Dat gebeurt in samenspraak met het Regionaal Platform Werk en Inkomen, BouwNed, Achmea/Centraal Beheer, MKB Nederland, Danzo en de Taskforce. Ondernemers uit de omgeving zijn uitgenodigd om mee te denken over oplossingsrichtingen. Ook is voorzien een platform dat zich verder buigt over dit onderwerp. Ook in de regio Haaglanden, Twente en Rotterdam zijn regionale bijeenkomsten over de vergrijzing van de arbeidsmarkt geweest of in voorbereiding. De Taskforce Ouderen en Arbeid heeft ook deze initiatieven ondersteund.

Maak je dromen waar - Werk dat op je lijf geschreven is. Dat past bij je wensen, ook op hogere leeftijd. Het is een uitgelezen manier om te voorkomen dat mensen voortijdig afhaken. Met name 45+ers. Dat advies krijgt de Taskforce na gesprekken met loopbaanadviseurs, startersbegeleiders, arbeidsbemiddelaars en professionals van opleidingsinstituten, ouderenbonden, de Nederlandse Vrouwen Raad, vrouwenvakschool en uitzendbureaus. Ze wijzen erop dat regelmatige arbeidstoekomstverkenningen van belang zijn om te kunnen anticiperen.

Voorlichtings- en discussiebijeenkomsten allochtone ouderen - Inzetten op betere condities en randvoorwaarden scheppen. Zodat ook allochtone ouderen langer kunnen doorwerken. Dat is de opbrengst van een reeks bijeenkomsten met organisaties van en voor allochtonen. Dat leverde een hogere betrokkenheid van deze organisaties bij het onderwerp op. Afsluitend was er een landelijke conferentie onder voorzitterschap van Hans de Boer. Tevens goed voor aanbevelingen aan politiek en sociale partners.

Ontmoeting Captains of Industry - De roep tot beleidsveranderingen vindt gehoor. Ook de captains of industry zien de noodzaak tot actie en buigen zich erover. Op uitnodiging van ING-bestuursvoorzitter Kist kwamen er vijftig bijeen. Onder voorzitterschap van Cor van Zadelhoff is gesproken over de vergrijzende arbeidsmarkt in relatie tot het bedrijfsleven. Bijvoorbeeld over de goed gekozen inzet van ouderen en de rol van het human resource management daarbij. Een verslag is beschikbaar.

Werkconferentie voor human resource managers - Het aanpakken van de WAO-instroom raakt het hart van modern personeelsbeleid. Dat blijkt ook uit thema's als Age Diversity Management, Workability Index, employability beleid van Siemens. Het was de gesprekstof van tachtig HR-managers die op uitnodiging van de Taskforce en de ING Group bijeen kwamen in Driebergen. Naast ideeën voor de preventieve aanpak van de WAO-instroom, is de start van een HR-netwerk voor ouderen en arbeid aangekondigd. Verslag en sheets sprekers zijn beschikbaar.

Conferentie Voordeel van Leeftijd - Een uitwisseling van perspectieven tussen HR-managers, adviseurs, beleidsmakers en wetenschappers. Georganiseerd door de Vrije Universiteit. Bestuursleden van de Taskforce en wetenschappers van verschillende universiteiten verzorgden een presentatie. Tevens overhandiging van het boek Voordeel van leeftijd, over de ontwikkeling van de ouder wordende mens aan de Amerikaanse gerontoloog James Birren.

Werkend ouder worden - Samen met de Nederlandse Vrouwen Raad zocht de Taskforce naar meer inzicht in de gevolgen van langer doorwerken. En de randvoorwaarden die daarbij voor vrouwen van belang zijn. Een lezing van Sienie Strikwerda is de aftrap van een studiemiddag voor alle leden van de NVR. Deze resulteert in de aanbeveling om vroeg met ouderenbeleid te beginnen. Meer aandacht voor de mantelzorg die vooral oudere vrouwen verrichten is ook nodig.

Handreikingen, instrumenten en methoden

CAO voor alle leeftijden - In opdracht van de Taskforce brengt het LBL, expertisecentrum leeftijd en maatschappij, een CAO Wijzer uit: een set aanbevelingen aan sociale partners op basis van bestaande CAO's. De nadruk ligt op gelijke behandeling en leeftijdsonafhankelijke arbeidsvoorwaarden. Hierbij is ook gekeken naar de resultaten van andere Taskforce-projecten. De CAO Wijzer is gekoppeld aan een begeleidings- en ondersteuningstraject voor sociale partners. Zie ook: www.leeftijd.nl

Scan Ouderenbeleid - Het toetsen en verbeteren van ouderenbeleid van een onderneming. Dat kan volgens de FNV met een beleidscan. Aan de Universiteit Utrecht de opdracht om een dergelijk instrument te ontwikkelen. Zo wil de FNV haar leden en ondernemingsraden van dienst zijn. Eind 2004 zal het instrument gebruiksklaar zijn. De FNV biedt ook informatie voor 40+ werknemers via www.fnv.nl/40+ en www.40plusloonwijzer.nl

Voorbeeldige functies - Ageproofing is een methode om de leeftijdbestendigheid van functies te verbeteren. In het project van het Bureau Ageproof zijn zes functies als voorbeeld onder de loep genomen. De rapportage geeft inzicht in theorie en praktijk en laat kansen zien die veelal onbenut blijven. Zie ook: www.ageproof.nl en www.servicepuntmkb.nl/ouderen.asp

Model Leeftijd en Bedrijfsprestaties - Cap Gemini werkt aan een hulpmiddel voor het meten van de invloed van leeftijd op bedrijfsprestaties. De praktijktest van het model vindt plaats bij onder andere Corus in IJmuiden. In de eerste helft van 2004 is het model rijp voor gebruik.

Participatie allochtone ouderen - FORUM en MEX-IT, adviseurs voor intercultureel management, werken in Utrecht en Rotterdam aan een experimenteel beveiligingsproject van stadswijken. Allochtone ouderen spelen daarbij een hoofdrol, na het volgen van een vakopleiding. Het veelbelovende experiment wordt waarschijnlijk eind 2003 omgezet in permanente praktijk. De rapportage is beschikbaar.

Zelfstandig ondernemen in de zorg - Zelfstandig ondernemerschap kan een antwoord zijn op vertrekkende dienstverlening uit kleine kernen. In Noord-Brabant startte Favor met de begeleiding van vijftien 45+'ers die als zelfstandige aan de slag willen. Onder meer herintredende vrouwen en vutters zijn betrokken. Het project maakt zichtbaar dat ouderen meer tijd nodig hebben in de startfase, dan jonge beginnende ondernemers. Een rapport verscheen eind 2003.

Arbeidstoekomstverkenning - Inzicht in het eigen arbeidsverleden is de beste opstap voor de volgende fase. De Haagse Hogeschool ontwikkelt met oudere studenten een methode om de arbeidsloopbaan van ouderen een impuls te geven. Een passende onderwijsmodule volgt. Verschillende organisaties volgen de vorderingen op de voet. Bij gebleken succes zullen ook andere aanbieders van Hoger Onderwijs Voor Ouderen de module implementeren.

Positieve energie in het onderwijs of De lachende leraar - Prettig samenwerken op scholen begint met een goed gesprek. De Onderwijsraad en het Sectorbestuur Onderwijsarbeidsmarkt ontwikkelden een methode om de dialoog op gang te brengen, samen met de Taskforce. Onder leiding van Volkskrantcolumnist Pieter Hillhorst debatteerde leraren, studenten, schoolbestuurders, zij-instromers en betrokkenen buiten het onderwijs met elkaar. De bijeenkomst *Positieve energie in het onderwijs* leverde aanbevelingen op met prioriteiten voor verschillende groepen leraren. Het idee leent zich voor regionale toepassing met professionele begeleiding. Een verslag is beschikbaar.

Levensfasebewust personeelsbeleid in de Thuiszorg - Meer oog voor de verschillende fases in het leven is ook een punt waar de Taskforce zich sterk voor maakt. In Brabant doen twee thuiszorginstellingen ervaring op met levensfase bewust personeelsbeleid. Daarvoor is vier maanden de tijd uitgetrokken, waarbij ze kunnen rekenen op ondersteuning van het IVA. Begin 2004 worden de resultaten voorgelegd aan andere instellingen in de sector. Het project loopt via de Landelijke Vereniging in de Thuiszorg, op uitnodiging van de Taskforce. Zie ook: www.fondsenzw.nl

Nooit meer werken - Onder het motto *Nooit meer werken* onderzocht het bureau Henk Strating Advies de mogelijkheden van tweezijdig mentoraat. Als middel om jong en oud in elkaars kennis te laten delen. Het onderzoek gaat ook in op initiatieven in het land. Een rapport verscheen in eind 2003. Een handleiding is in voorbereiding

Praktijkopleiders - De Brabantse organisatie PSW Arbeidsmarktadvies ontwikkelde een project over de inzet van ouderen als praktijkopleiders: ervaren vakmensen die beginnende werknemers de kneepjes van het vak bijbrengen. Een beschrijving van diverse varianten geeft bedrijven en intermediairs inzicht. Zo wordt duidelijk welke variant voor welke situatie geschikt is. Het rapport is beschikbaar. Zie ook: www.wwijzer.nl

Seniorenconsulent FNV - Om ouderen om te scholen tot seniorenadviseurs, ontwikkelden de FNV en het NIZW een speciale module. Daarbij is onder meer contact gelegd met organisaties van allochtone ouderen, die interesse voor deze functie hebben getoond. Zij zijn betrokken bij het vervolg. Het competentieprofiel van de Seniorconsulent is in 2004 gereed en dan te vinden op de website van de Taskforce. Zie ook: www.fnv.nl

Brochure oudere werknemers - Ouderenorganisaties ANBO en Unie KBO hebben twee voorlichtingsbrochures uitgebracht. Over werken na je 50-ste en over werken na de 65. De brochures voorzien in een behoefte aan concrete informatie van de leden van de organisaties.

Matching

Ouderen en arbeid in beeld - In dit project koppelt het seniorenuitzendbureau Oudstanding enthousiaste en geschikte senioren aan vacatures voor telefoniste/receptioniste. Een korte opleiding en begeleiding bij en na plaatsing horen bij het traject. Zie ook: www.oudstanding.nl

Rimpels zijn in de mode - Het Branchebureau Mode begeleidt werkzoekende 45+'ers naar een baan in de modedetailhandel. Het project vindt plaats in Maastricht in samenwerking met relevante lokale spelers, zoals CWI en ondernemersorganisaties.

Website CWI - Het Centrum voor Werk en Inkomen heeft een website gelanceerd met speciale informatie voor oudere werkzoekenden. Daarop is ook een model voor een workshop vinden die door lokale CWI's bruikbaar is om te bemiddelen tussen werkgevers en oudere werkzoekenden. Zie ook: www.werk.nl

Kennis vergroten

Inventarisatie wetenschappelijke kennis - Om haar werk een stevig fundament te geven liet de Taskforce de Universiteit van Amsterdam uiteenlopend wetenschappelijk onderzoek op een rijtje zetten en analyseren op bruikbaarheid. Resultaat is een rapport met conclusies en aanbevelingen onder de titel *Winst komt met de Jaren*.

Productiviteit en leeftijd - De productiviteit neemt af naarmate de leeftijd vordert. Maar omdat ouderen meer ervaring hebben dan jongeren, zijn ze gemiddeld toch productiever. Dat concludeert Scholar, het Instituut voor scholing, arbeidsmarkt en economische ontwikkeling van de Universiteit van Amsterdam. De onderzoekers pleiten voor meer gerichte scholing van oudere werknemers om hun productiviteit te verhogen. Vooral de lager opgeleiden verdienen extra aandacht. Een rapport is beschikbaar.

Ouderen en ondernemen - Zelfstandig ondernemerschap is voor veel ouderen een vruchtbare voortzetting van het arbeidzame leven. Maar uit onderzoek van de Amsterdamse B&A Groep blijkt dat de begeleiding hapert. Begeleiders hebben weinig oog voor 45+-starters. Ook de begeleiding schiet tekort. B&A pleit ervoor aparte landelijke begeleidingsstructuur uitkomst op te zetten, aanvullend op de Kamers van Koophandel. Daar moeten alle starters met hun vragen terecht kunnen.

Emoties in kaart - Nederland wil best langer doorwerken. Maar het moet de oudere werknemer netjes gevraagd worden. Met gevoel voor de wensen tot zelfontplooiing, genieten en vrijheid. Dit is de uitkomst van een onderzoek naar emoties rond uittreding en langer doorwerken door onderzoeksbureaus Tangram en Signs of the Time. Resultaat is een rapport en CD ROM. De beleving van werk en ouder worden in populaire en wetenschappelijke versie. De studie biedt aanknopingspunten voor de communicatie rond langer doorwerken.

Thermometer - Opinions zijn conjunctuurgevoelig, zo blijkt. Het ideaal van langer doorwerken verliest terrein in crisistijd en bij het stijgen van de werkloosheid. Met het oog op lange termijn doelen is dit reden voor consistentie in de communicatie. Het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut stak voor de Taskforce de thermometer in de Nederlandse samenleving. De diagnose staat in het rapport *De verborgen waarde van de oudere werknemer*.

Gezondheid en inzetbaarheid van oudere werknemers - Het idee dat oudere werknemers vaker uitvallen door ziekte en slechte gezondheid, klopt niet. Medewerkers tussen 40 en 65 jaar zijn lang niet zo vaak ziek als gedacht. Dit blijkt uit het rapport van TNO Arbeid Gezondheid en inzetbaarheid van oudere werknemers. Voor oplossingen wijst het naar de Finse Work Ability Index en praktijkvoorbeelden bij Siemens Nederland en de Milieudienst in Groningen. Ook het Integraal Gezondheidsmanagement krijgt ruim aandacht. De rapportage is beschikbaar.

Financiële prikkels - Is geld is een drijfveer om het vervroegd uittreden nog even uit te stellen. Verschillende organisaties hebben dit onderzocht. Het CPB rekende het effect van een laag belastingtarief voor oudere werknemers. Het instituut Nyfer verkende diverse financiële prikkels. De Universiteit van Amsterdam ontwikkelde voorstellen voor leeftijdsbewust belastingbeleid. Kansrijk zijn: Prepensioen inpassen in levensloopregelingen en deeltijdpensioen. Een bonus biedt mogelijkheden. En er liggen Europese afspraken op het gebied van minder belastingheffing voor laagopgeleiden. Een rapportage volgt.

Kennis van Zaken - De Taskforce vroeg wetenschappers uit verschillende disciplines hoe het langer doorwerken te stimuleren valt. Onder leiding van rector Gispens van de Universiteit Utrecht discussieerden ze over de vragen die met voorrang om antwoord vragen. De oplossingsrichtingen en aanbevelingen zijn te lezen in de brochure *Met Kennis van Zaken*.

Langer doorwerken in gemeenten - deeltijdwerk gecombineerd met deeltijdpensioen en meer waardering voor het werk. Dit zijn belangrijke voorwaarden om langer werken aantrekkelijk te maken voor ambtenaren bij de gemeenten. Geld vormt dus niet de enige stimulant. Dat blijkt uit onderzoek bij zeventien gemeenten. Dat is begeleid door het A&O fonds Gemeenten en de Taskforce. Een rapportage is beschikbaar.

Vergrijzing en Oudedagsvoorziening - Verhogen van de pensioenleeftijd scheelt jaarlijks aanzienlijk in de schatkist. Voor 2003 zou dat zelfs 20 miljard euro zijn. Dat hebben studenten Econometrie van de Vrije Universiteit berekend, in opdracht van de gepensioneerdorganisatie NVOG. Uitgegaan is van een verhoging naar 66, 67 en 70 jaar. En van afschaffing van de VUT en prepensioenregelingen.

Uitwisseling met het buitenland

Duitsland - Samen met het ministerie van SZW in Nederland en het ministerie van Arbeid in Duitsland organiseerde de Taskforce op 19 en 20 mei een uitwisselingsbijeenkomst in Bonn. Samenwerkingsmogelijkheden werden verkend en Duitse initiatieven gepresenteerd. Een verslag is beschikbaar.

In Frankfurt is deelgenomen aan een conferentie van Duitse metaalwerkgevers. Op tafel kwamen de resultaten van projecten rond ouderen en arbeid. Verslag over deze *Fachtagung VDMA - Wie aus Risiken Chancen werden* is beschikbaar.

Met Duitse organisaties en de Wereld Gezondheids Organisatie is een conferentie georganiseerd over preventie en gezondheid. Centraal stond de rol van verzekeraars en pensioenfondsen bij het gezond houden van werknemers. Osteoporose en Werk is als praktijkvoorbeeld behandeld. De Osteoporosestichting presenteerde brochure over dit onderwerp. De conferentie sloot aan bij een project van TNO Arbeid. Een verslag is beschikbaar.

Verenigd Koninkrijk - De Britse overheidsorganisatie Age Positive timmert aan de weg met voorlichting, initiatieven, fiscale prikkels, benchmarking en trendrapportages. Middelen die kansrijk kunnen zijn in de Nederlandse benadering. Een verslag van het werkbezoek van de Taskforce is beschikbaar.

Het Britse Employers Forum on Age heeft een checklist die bedrijven en organisaties bewust maakt van goed leeftijdsbeleid voor het personeel. De Taskforce heeft overleg om de lijst in Nederland te gebruiken.

Overheidsbeleid, vergrijzing en arbeid in diverse Europese landen stonden centraal op een wetenschappelijk symposium in Cambridge. Op initiatief van de Taskforce nam een Nederlandse delegatie deel. Een verslag is verschenen als bundel van Working Paper Series Geneva Association.

Japan - Een studiereis naar Japan, het sterkst vergrijzende land ter wereld, opende de ogen. Langer doorwerken is in Japan een gewaardeerd middel om vitaal en gezond te blijven. De overheid is de grote stimulator en creëert banen voor gepensioneerden in Silver human Resource Centers. Gezamenlijke ondernemingen van ouderen kunnen rekenen op overheidssteun. Er is een verslag beschikbaar.

België - In Brussel is deelgenomen aan een conferentie over ouderen en arbeid en invoering van een wet tegen leeftijdsdiscriminatie. Belgische ambtenaren brachten op voorstel van de Taskforce een bezoek aan het ministerie van SZW.

De SER en haar Belgische tegenhanger organiseerden een studiedag over de arbeidspositie van kwetsbare groepen. Mede dankzij de inbreng van PvdA-parlementariër Frans Leijnse, P&O directeur Siemens Nederland Wouter Vlasblom en Christine van Rillaer van de Vlaamse variant op het CWI, werd het een interessante ontmoeting tussen Nederlandse en Vlaamse spelers op het terrein van arbeidsmarktbeleid.

Europa - Europese werkgeversorganisaties hebben gezamenlijk de krachten gebundeld. Dat bleek tijdens de conferentie ProAge in Berlijn. Vergrijzing en ontgroening staat op de agenda. Dat geldt ook voor vervolgcities. De Algemene Werkgevers Vereniging Nederland bracht een reader uit met Nederlandse praktijkvoorbeelden. Zie www.awvn.nl en www.pro-age.com

Good practices

Cum l'Oude Prijs voor best practices - human Resourcebeleid dat rekening houdt met verschillende leeftijdsfasen verdient beloning. Samen met adviesbureau Labor, LBL en de Nederlandse Vereniging voor Personeelsbeleid zijn tientallen voorbeelden opgespoord en beoordeeld. De Milieudienst van de gemeente Groningen bleek de beste. En kreeg daarvoor de Cum l'Oude Prijs van de Taskforce. Alle genomineerden zijn vermeld in een brochure. Die is uiteraard beschikbaar. Zie ook: www.cumloude.nl

Good practice ICT - Ouderen en informatietechnologie gaan prima samen. Seniorweb, het Nederlands Genootschap van ICT professionals en Guust Swarte Advies haalden goede praktijken boven water op het gebied van ICT en leeftijd. Een brochure met concrete projectvoorbeelden is het resultaat.

De mythe van de grijze massa ontkracht - Senioren hebben grote belangstelling voor ICT-producten als ze gebruiksvriendelijke zijn en meer toegespitst zijn op hun wensen. Als marketing en reclame beter aansluiten bij deze nieuwe groep consumenten, kan de ICT-sector jaarlijks een half miljard euro extra omzetten. Waardering en benadering zijn de sleutelbegrippen, zo blijkt uit onderzoek van Motivaction naar het economisch potentieel van de seniorenmarkt op ICT-gebied. Het rapport *De mythe van de grijze massa ontkracht* verschijnt in de eerste helft van 2004.

Ouderen in de media

De Droomfabriek - Wensen, verwachtingen en wendingen. De achtledige TV-serie *De Droomfabriek* van de RVU verbeeldt de keuzes in studie, werk of liefde die mensen maken. En de manier waarop die hun levensloop beïnvloeden. Naast de serie is er een website en een werkboek. Als middel om het eigen leven bewuster in te richten. Zie ook: www.rvu.nl

Documentaire over allochtone ouderen - Aandacht voor de rol van allochtone ouderen in het debat over langer doorwerken. Fatusch Producties maakte de documentaire *Kleurrijk Grijs* die onder andere gebruikt is in voorlichtingsbijeenkomsten en debatten. De film zal door enkele regionale omroepen worden uitgezonden in 2004.

Scenariowedstrijd documentairemakers - *Race tegen de klok* van Chiel Aldershoff is het winnende scenario dat het thema ouderen en arbeid goed verbeeldt voor jongere generaties. Deze wedstrijd vond plaats in het kader van het Internationaal Documentaire Festival Amsterdam (IDFA) en was georganiseerd door Catharsis Producties. In 2004 zendt de NCRV de Paul de Bont-productie uit.

Schoonheid in Tijd - Bezoekers van het IDFA zijn aan het denken gezet over het thema ouderen en arbeid. De themadagen *Wisselende Perspectieven* (2002) en *Schoonheid in Tijd* (2003) stelden het onderwerp aan de orde met film, lezingen en debatten. De videoproductie *Alle leeftijden* vertelde over afgenomen werkkansen van oudere actrices. De discussie is begonnen over beeldvormende rol van media en culturele organisaties in een tijd van ontgroening en vergrijzing. Een verslag is beschikbaar.

Beeldbank en cartoons - Uitgerangeerd, opgebrand, afgeschreven. De beeldvorming rond ouderen spoort niet altijd met de werkelijkheid. En evenmin met hoe de doelgroep zichzelf ziet. Verkeerde beelden moeten bestrijden worden met anderen. Dat is het uitgangspunt van dit project van Het Kantoor, waarvoor de fotografen Peter Oey en Chris Pennarts een fotoverzameling hebben aangelegd. Vitale ouderen aan het werk. In uiteenlopende bedrijfstakken en in verschillende rollen die ze liggen. Zoals praktijkopleider of coach van jongere collega's. De foto's over dit thema zijn tentoongesteld tijdens de slotbijeenkomst van de Taskforce en zijn later voor publicatie beschikbaar. Even kleurrijk als de foto's zijn de cartoons over ouderen en arbeid. Deze zijn verzameld door het bureau Aber-Yes en beschikbaar via internet. Zie ook: www.aber-yes.nl

Consultatieronde media - Media, reclamemakers en marketeers drukken een zwaar stempel op beeldvorming rond ouderen. In een gedachtewisseling met diverse sleutelfiguren pleit de Taskforce voor meer aandacht voor leeftijdsdiversiteit in het publieks-, programma- en personeelsbeleid van omroepen. Een verslag is beschikbaar.

Miniconferentie sleutelpersonen media - De consultatieronde werpt vruchten af tijdens een miniconferentie met onder andere programmamaker Aad van den Heuvel, marketingdeskundige Roland van Kralingen, communicatiewetenschapper Anne van der Meiden. Daar zijn ideeën gespuid voor een massamediale campagne *Stay young; keep working* en een mediaconferentie over leeftijdsdiversiteit in de media. Een verslag is beschikbaar.

Actief ouder worden

Greenwish - Greenwish daagt senioren uit zich in te zetten voor het realiseren van eigen dromen en ideeën op het gebied van natuur en milieu. Bij voorkeur intergeneratieel. De Taskforce verleende financiële steun. Zie ook: www.greenwish.nl

SeSam Academie - Het Nederlands Platform Ouderen en Europa startte het project SeSam Academie. Recent uitgetreden leidinggevendenden worden in een 12-weekse training klaargestoomd voor vrijwillige dienstverlening aan de non-profitsector. De geschoolde managers, adviseurs en coaches zorgen voor kwaliteitsverbetering in de zorg- en dienstverlenende organisaties. Zie ook: www.npoe.nl

Mantelzorg - De Taskforce heeft gesprekken gevoerd met experts over de moeilijke combinatie van mantelzorg en betaalde arbeid. Onder andere met de Landelijke Organisatie Thuisverzorgers, Xzorg, Steunpunten Mantelzorg, de Nederlandse Gezinsraad en het Sociaal Cultureel Planbureau. Zij pleiten voor meer beleidsaandacht en praktische ondersteuning voor de mantelzorgers. Juist omdat de helft van deze groep, zo'n 650.000 mensen, tussen de 46 en 65 jaar is. Een verslag is beschikbaar.